

Posudek oponenta disertační práce

Autor: JUDr. Tomáš Chrenek, LL.M., MPH

Název práce: Pojem, podoba, některá třídění a nabývání cenných papírů

Rozsah práce: 339 267 znaků, zjištěná shoda 11 %

1. Zhodnocení významu disertační práce pro obor:

Jak vyplývá z práce samotné, tak i z pověření zpracovat posudek oponenta, autor zúžil téma práce na název uvedený v jejím záhlaví. Souhlasím s autorem, že by širší rozsah práce zabývající se téměř komplexně cennými papíry by měl za následek až neúnosný rozsah, ztěžující posouzení. Přístup autora, který tematicky rozsah práce zmenšil, proto vítám.

Téma cenných papírů patřilo a patří k nosným tématům od doby, kdy se v právní historii začalo cenné papíry užívat. Po prostudování práce již v této části posudku bez rozpaků konstatuji, že autorův výběr schvaluji jako velmi aktuální a přínosný s tím se k jednotlivým částem práce vyjádřím v dalších částech posudku. Ale již zde mohu konstatovat, že mě oslovila autorova věcnost a zejména kritičnost. Kritičnost ale není jen pouhé konstatování a poukaz na úroveň právní úpravy, ale ve všech případech autor vyvíjí snahu přinést vlastní názor řešení, což v řadě případů je složité a přesahující rámec výkladu.

2. Postup při řešení problému, užití metody a splnění autorova cíle práce:

Jak jsem uvedl v první části posudku, autor se řešení problémů nevyhýbá. Nosnou metodikou užitou při zpracování tématu je na první místě komparatistika. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, až na výjimky v sobě obsahuje téměř celou základní úpravu cenných papírů, která byla předtím svěřena zákonu č. 591/1992 Sb., o cenných papírech. Souhlasím s metodou postupného srovnávání obou předpisů s občasným odbočením k zákonu č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Stěžejním a základním problémem je nové pojetí zaknihovaných cenných papírů a další problémy spojené například s nabýváním (převodem) cenných papírů. Okrajově se autor dotýká i zahraniční právní úpravy, zejména švýcarské, která byla i určitou inspirací pro tvorbu některých ustanovení občanského zákoníku. Jsem si vědom autorova dobře motivovaného úmyslu redukovat téma, ale určitá, byť jen o trochu větší míra komparace se zahraničními právními úpravami by byla vhodná, již ve vztahu k úrovni práce jako práce disertační. Myslím, že by nebylo od věci, kdyby při obhajobě autor zmínil některé rysy například nám blízké rakouské či německé právní úpravy cenných papírů. K tomu, zda práce splnila autorem vytýčený cíl se vyjádřím až v závěru posudku.

3. Vyjádření k výsledkům disertační práce a k původnímu konkrétnímu přínosu autora (předkladatele) disertační práce:

Autor, jak jsem se již zmínil v části první posudku, měl původně cíl zaměřit se povšechně na problematiku související s cennými papíry. Autor pak uvedl, že změnil téma na předložený název práce. Napsal, že se bude uceleně zabývat problematikou pojmu cenného papíru a dále v práci uvedenými částmi. Uvedl jsem, že podle mého soudu je autorovou metodou komparace, ale nutně musel vedle toho užít i metodu historickou, gramatickou, systematickou a teleologickou. Jestliže mám odpovědět na otázku, jaký je výsledek práce i k původnímu přínosu autora, i zde se vyjádřím v závěru posudku.

4. Vyjádření k systematice, přehlednosti, formální úpravě a jazykové úrovni práce:

Práce je členěna do 4 hlavních částí. První část je věnována pojmu cenného papíru konfrontací ekonomické a právní teorie. Druhá část je věnována cennému papíru v listinné podobě, ale i analýze zaknihovaného cenného papíru, imobilizaci cenného papíru a přeměnám cenných papírů, hromadným cenným papírům, dělení cenných papírů podle formy, omezení převoditelnosti cenných papírů a část poslední se zabývá nabýváním cenných papírů. Část třetí se zabývá tříděním cenných papírů a část čtvrtá se týká vydání cenného papíru a jeho převodům.

Myslím, že uvedené členění má logickou strukturu i logické návaznosti a autorem bylo zvoleno k dosažení cíle práce vhodně. Formálně i jazykově je práce na dobré úrovni, zejména je správně užívána odborná právní terminologie a autor napsal práci srozumitelně. Autor cituje užité zdroje pro tvorbu práce v souladu a pravidly pro tvorbu tohoto druhu práce. K práci je připojen přehled citovaných zdrojů.

Nad rámec předepsané osnovy posudku mám k práci tyto poznámky:

- Za jednu ze stěžejních kritických poznámek autora je vydělení zaknihovaných cenných papírů z množiny cenných papírů (dnes již nevyjmenovaných, jak tomu bylo v zákoně o cenných papírech), z nichž učinil, jak říká autor, jakou „náhražku“ cenného papíru. Autor správně poukazuje zejména na problém spojený s akciemi.
- Dále autor správně uvedl, že jím uvedená definice cenného neodpovídá ani teoretickým východiskům pro listinný cenný papír.

Zde kladu základní otázku: Jaká je autorova představa řešení tohoto problému? Změna § 514 OZ?

- Na straně 45 se autor dotýká veřejné dražby cenného papíru. Jaký je autorův názor na zpeněžení cenného papíru jako movité věci ve výkonu rozhodnutí (exekuci) nebo při zpeněžení majetkové podstaty v insolvenčním řízení?

- Na straně 46 se autor zmiňuje kriticky o jednočlánekové centralizované evidenci zaknihovaných cenných papírů. Měl by autor nějaký námět na zlepšení tohoto systému? V této souvislosti bych navázal i na názory autora na straně 53 týkající se zápisu do evidence, který autor nazývá „odklonem“. Mohl by se zde autor vyjádřit ještě podrobněji?
- Na straně 76 a 77 autor zmiňuje nahrazení podpisu mechanickými prostředky. Setkal se tímto způsobem podpisu autor v praxi?
- Na straně 79 a 80 se autor zabývá hromadnou listinou a označuje ji za samostatný cenný papír a zároveň uvádí, že není zvláštním druhem cenného papíru. Není v tom rozpor?
- Na straně 82 a 83 se autor zabývá okamžikem nahrazení jednotlivých cenných papírů hromadnou listinou. Zde je citován § 2012 OZ s tím, že převzal druhou variantu zákona o cenných papírech, tedy nahrazení hromadnou listinou i po vydání jednotlivých cenných papírů. Zároveň mu z textu vyplývá jen jediná možnost, jaká podle § 5 zákona o cenných papírech. Tomuto závěru autora příliš nerozumím.
- Na straně 88 a 89 se zcela ztotožňuji s autorem na právní úpravu o převodu cenného papíru uloženého pro převodce u třetí osoby. Slovo „absurdní“ je přesné.

Doporučení oponenta:

Mám za to, že cíl práce v autorem redukované podobě byl naplněn. Práce je velmi dobře zpracována a svědčí o velmi dobrých teoretických (věřím, že i praktických) znalostech autora.

Práci proto zcela jednoznačně jako velmi dobrou doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 14. 4. 2023

JUDr. Tomáš Pohl